

CORONA GEZONDHEIDS MONITOR JEUGD 2021

Resultaten Steenwijkerland

Mei 2022

Wat is de impact van corona op de gezondheid en het welzijn van jongeren?

Normaliter voeren alle GGD'en in Nederland, samen met het RIVM en GGD GHOR Nederland, eens in de 4 jaar een grootschalig onderzoek uit naar de gezondheid en het welbevinden van jongeren in het regulier voortgezet onderwijs (RVO).

Vanwege de coronacrisis is er een extra editie van dit onderzoek ingelast: de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021. Deze is in het najaar van 2021 afgenomen.

Met deze lokale gegevens kunt u richting geven aan het gezondheidsbeleid van uw gemeente. Zo werken we samen aan de gezondheid van jongeren richting de toekomst!

Netwerk GOR (Gezondheidsonderzoek bij Rampen)

De GGD'en voeren de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 uit in het kader van de Integrale (populatie-brede) Gezondheidsmonitor COVID-19. Hierbij wordt samengewerkt met GGD GHOR Nederland, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum, samen het netwerk GOR. Het onderzoek is bedoeld om de fysieke en mentale gezondheidseffecten als gevolg van de coronacrisis onder de Nederlandse bevolking inzichtelijk te maken. ZonMw is namens het ministerie van VWS opdrachtgever van de monitor en faciliteert verbinding tussen lopende onderzoeken.

Leeswijzer

De Corona Gezondheidsmonitor Jeugd is in het najaar van 2021 afgenomen onder jongeren in leerjaar 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. Op de volgende pagina's zijn de belangrijkste resultaten van gemeente Steenwijkerland (in paars) afgezet tegen het regionale gemiddelde (in blauw). De percentages die gepresenteerd worden zijn gewogen naar onderwijsniveau, leeftijd, geslacht en stedelijkheid.

De cijfers over 2021 zijn niet vergelijkbaar met de cijfers uit 2019. In 2019 hadden de resultaten betrekking op jongeren die buiten de gemeente en vooral buiten de regio naar school gingen, uit een bepaald deel van de gemeente. In 2021 hebben de scholen in de gemeente Steenwijkerland wel deelgenomen, maar op één school was de deelname beperkt. Hierdoor hebben minder jongeren op havo/vwo meegedaan dan op vmbo. De resultaten moeten hierdoor met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Vanwege de betrouwbaarheid van de resultaten en de privacy van de respondenten hanteren wij bij de rapportage een minimum van 30 respondenten die de vraag ingevuld hebben en een minimum van 5 respondenten per specifiek antwoord. Indien de aantallen lager liggen, worden de cijfers niet weergegeven.

Aantal ingevulde vragenlijsten in gemeente Steenwijkerland

Vmbo 2	159
Havo/vwo 2	42
Vmbo 4	138
Havo/vwo 4	40
<hr/>	
Leerjaar 2	201
Leerjaar 4	178
<hr/>	
TOTAAL	379

Gezinssituatie

**Gezondheid
& geluk**

**Jongeren
& corona**

**Mentaal
welbevinden**

Mediawijsheid

**Bewegen
& sporten**

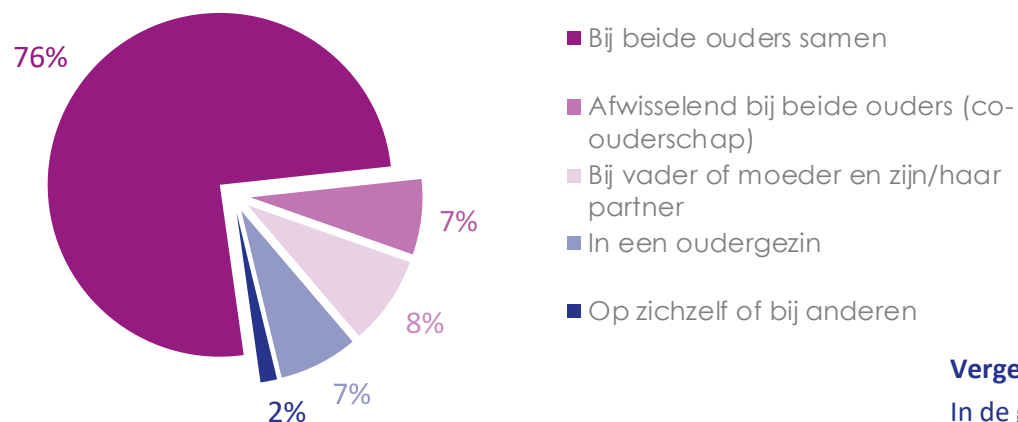
**Alcohol,
roken & drugs**

**Weerbaarheid,
veerkracht &
vertrouwen**

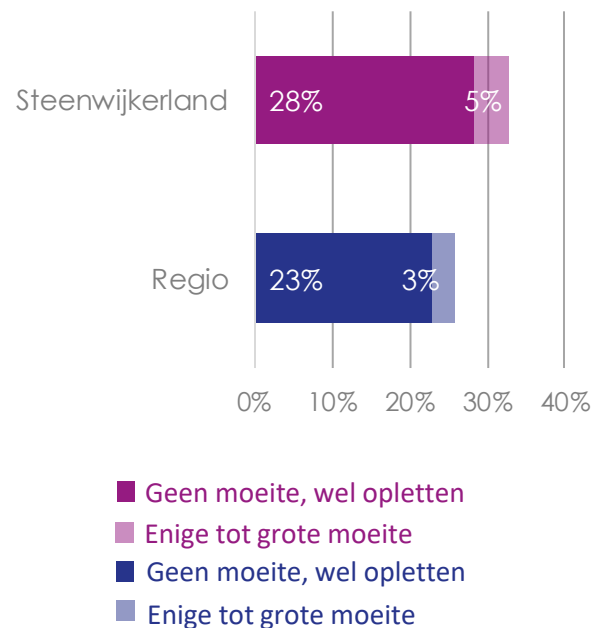
Gezinssituatie van jongeren heeft invloed op welzijn

Van gezinnen die moeite hebben met rondkomen en eenoudergezinnen wordt veel veerkracht en improvisatie gevraagd. Geldzorgen kunnen leiden tot stress binnen het hele gezin. Uit [onderzoek van het NCJ](#) blijkt dat kinderen die opgroeien in een eenoudergezin vaker emotionele en gedragsproblemen ontwikkelen dan hun leeftijdgenoten in tweeoudergezinnen.

Gezinssamenstelling van de jongeren in de gemeente

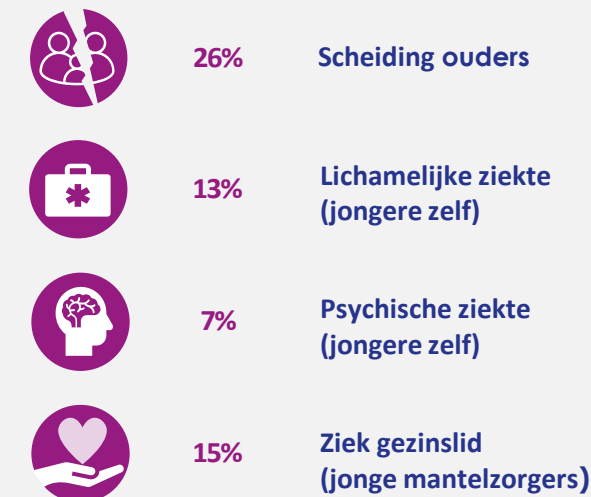

Moeite met rondkomen (gezin)

Ingrijpende levensgebeurtenissen

waarmee jongeren in de gemeente te maken hebben (gehad):

Jonge mantelzorgers

Het percentage (potentiële) jonge mantelzorgers is berekend als het percentage jongeren dat een gezinslid heeft met een lichamelijke of psychische ziekte of verslaving. Jonge mantelzorgers hebben vaak een hechte familieband en vertonen vaker pro-sociaal gedrag. Als de zorgsituatie echter te intensief wordt, kunnen ook jonge mantelzorgers overbelast raken.

Vergelijking met de regio

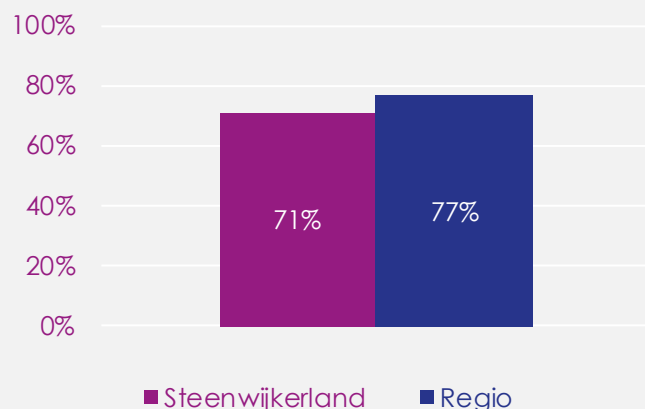
In de gemeente Steenwijkerland (33%) wonen meer jongeren in een gezin waar opgelet moet worden met uitgaven/moeite is met rondkomen dan in de regio (26%).

De meeste jongeren voelen zich gezond en gelukkig

Gezondheid is meer dan de afwezigheid van lichamelijke klachten. Jongeren kunnen zelf het beste aangeven hoe zij hun **eigen gezondheid ervaren**, dit is een betrouwbare indicator voor de algehele gezondheidstoestand van jongeren. Uit de resultaten blijkt dat de meeste jongeren in de gemeente hun eigen gezondheid als (zeer) goed ervaren (**80%**).

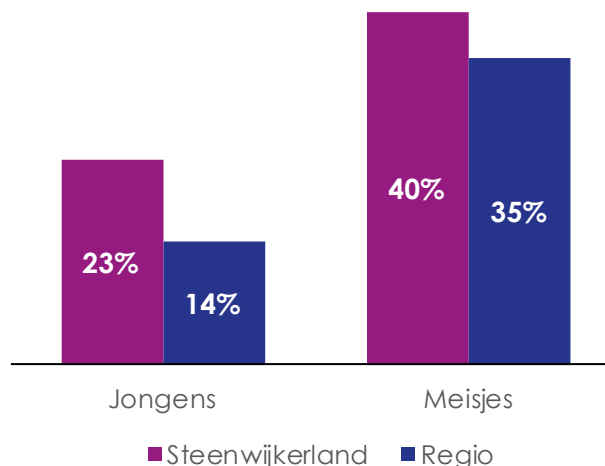
Een andere belangrijke indicator voor het welzijn van jongeren is hoe **gelukkig** zij zich voelen. In Steenwijkerland voelt **71%** van de jongeren zich meestal (zeer) gelukkig. Dat percentage ligt lager dan in de regio (77%).

Voelt zich gelukkig

Meisjes ervaren meer gezondheidsklachten dan jongens

Heeft psychische klachten

Psychische klachten worden gemeten met de 'Mental Health Inventory 5' (MHI-5). Het geeft een indicatie van de psychische gezondheid, waaronder bijvoorbeeld depressieve klachten. Jongens hebben over het algemeen een gunstigere score op de MHI-5 dan meisjes.

Vergelijking met de regio

In de gemeente Steenwijkerland (32%) hebben meer jongeren psychische klachten dan in de regio (25%).

Gezondheidsklachten zoals buikpijn, hoofdpijn, hartkloppingen, maar ook moeheid, prikkelbaarheid, slaap- of concentratieproblemen, kunnen, naast andere oorzaken, het gevolg zijn van stressvolle of traumatische gebeurtenissen. In 2021 is daarom onderzocht hoe vaak jongeren last hadden van dergelijke klachten.

De meest voorkomende klachten

- Vermoeidheid (39%)
- Hoofdpijn (27%)
- Geheugen/concentratieproblemen en slaapproblemen (23%)

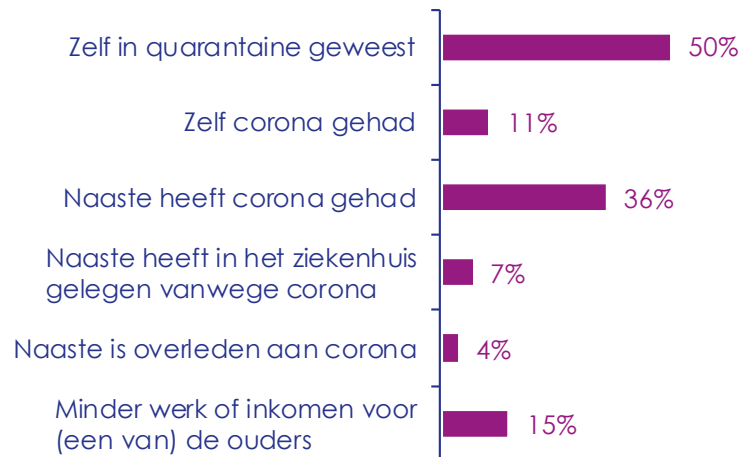
Ervaart (zeer) vaak 5 of meer gezondheidsklachten

	Steenwijkerland	Regio
Jongens	12%	9%
Meisjes	21%	27%

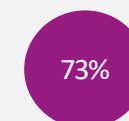
Impact corona

Coronamaatregelen zoals lockdowns, sluiting van scholen, digitale lessen en 1,5 meter afstand houden, grijpen diep in op het dagelijks leven van jongeren. Ook persoonlijke gebeurtenissen die jongeren hebben meegemaakt tijdens de coronaperiode, zoals in quarantaine gaan, het doormaken van corona of ziekte of overlijden van een naaste, kunnen grote impact hebben. **70%** van de jongeren in de gemeente heeft zo'n gebeurtenis meegemaakt. **19%** van de jongeren in uw gemeente geeft aan nog steeds last te hebben van gebeurtenissen die ze hebben meegemaakt in de coronaperiode.

Wat hebben de jongeren in de gemeente meegemaakt tijdens de coronaperiode?

Tijdens de lockdown:

Kon thuis een plek voor zichzelf vinden als dat nodig was. Dit percentage ligt lager dan in de regio: 79%.

Vond het gemakkelijk om buiten op 1,5 meter afstand vrienden of familie te ontmoeten

Zorg en hulp

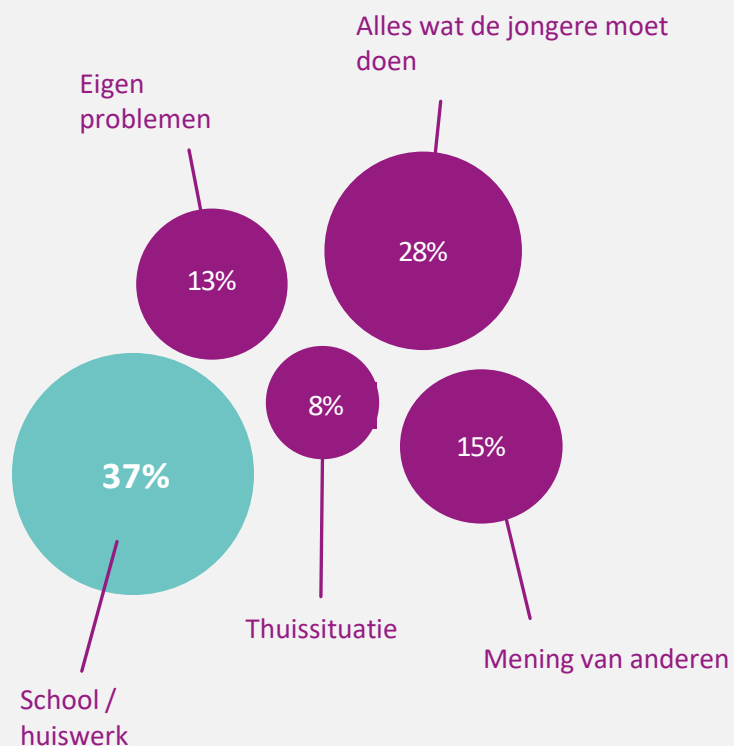
De meeste jongeren (**85%**) in de gemeente geven aan dat zij **bij iemand terecht kunnen** als ze met een probleem zitten.

Wanneer jongeren behoefte hadden aan extra hulp/steun ging het met name om:

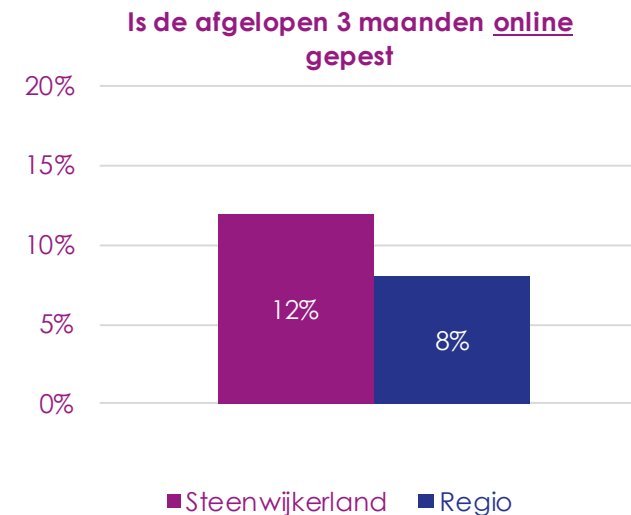
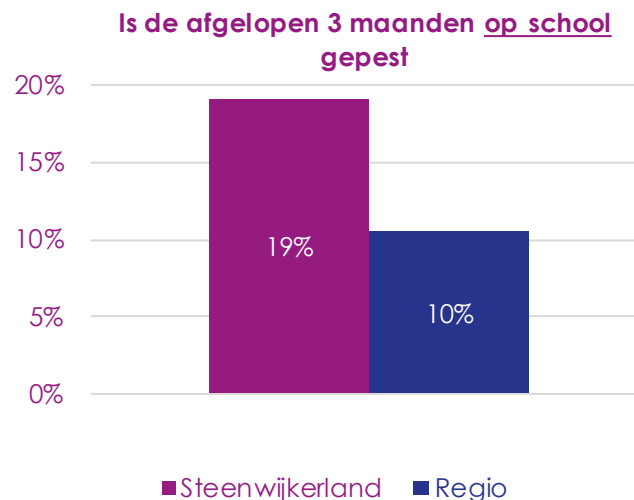
- Hulp bij schoolwerk (**26%**)
- Hulp omdat ze niet lekker in hun vel zaten (**25%**)
- Hulp bij ruzie of problemen met hun ouders (**7%**)
- Hulp bij lichamelijke klachten of pijn (**8%**)

Meeste stress door school of huiswerk

In 2021 geeft **37%** van de jongeren in de gemeente aan zich (zeer) vaak gestrest te voelen door school of huiswerk. Jongeren op het havo of vwo ervaren deze stress vaker dan jongeren op het vmbo. Andere gebieden waarop jongeren veel stress ervaren zijn: wat anderen van hem of haar vinden en de combinatie van alles wat een jongere moet doen.

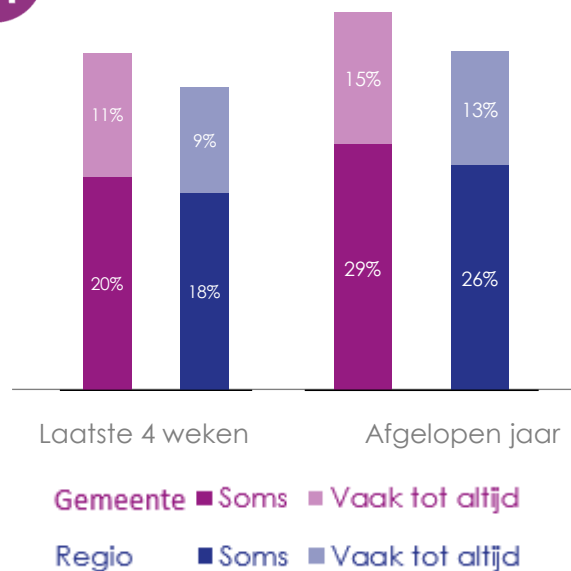
Pesten op school en online pesten

Eenzaamheid

Heeft zich eenzaam gevoeld

Vergelijking met de regio:

In vergelijking met de regio zijn in de gemeente Steenwijkerland meer jongeren gepest op school. Ook ervaren meer jongeren stress door huiswerk/school (37%) dan in de regio (30%).

Suïcide

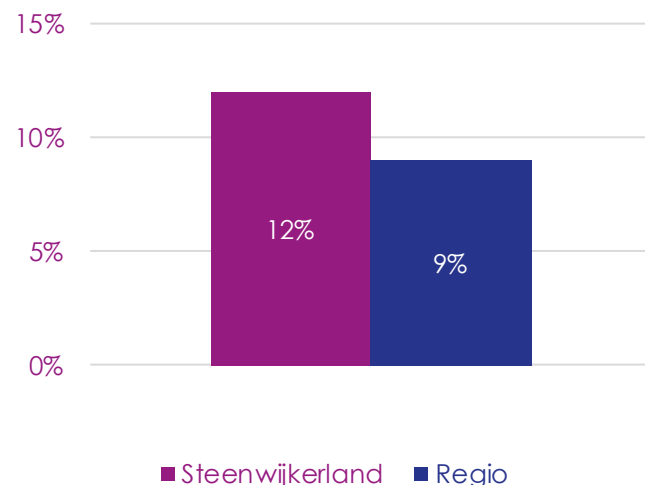
Van de jongeren in de gemeente heeft **(3%)** in de laatste 12 maanden er (heel) vaak serieus over gedacht een eind te maken aan zijn/haar leven.

De digitale generatie, problematisch of niet?

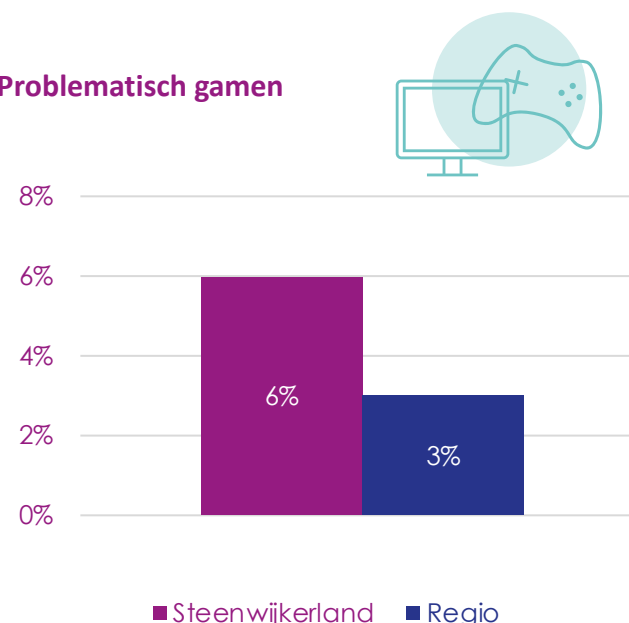
Jongeren groeien op in een digitale wereld en staan voortdurend met elkaar in contact via social media. Als de jongere het gebruik hiervan niet meer onder controle heeft, kunnen er problemen ontstaan in het dagelijks functioneren. Er is dan sprake van problematisch gebruik. Jongeren komen bijvoorbeeld slaap tekort, raffelen hun huiswerk af of voelen zich onrustig wanneer zij geen gebruik kunnen maken van social media.

Ook langdurig gamen en hier niet mee kunnen stoppen, kan problematisch worden. [Een rapport van het Trimbos-instituut](#) laat zien dat problematisch gamen vaak samenhangt met problemen als sociaal isolement, eenzaamheid, verlaagde schoolprestaties, psychosomatische klachten (bijvoorbeeld slaapgebrek) en een verminderde tevredenheid over het eigen leven. De resultaten van de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd laten zien dat **12%** van de jongeren een hoog risico heeft op problematisch gebruik van social media. **6%** heeft een hoog risico op problematisch gamen.

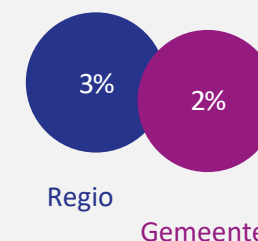
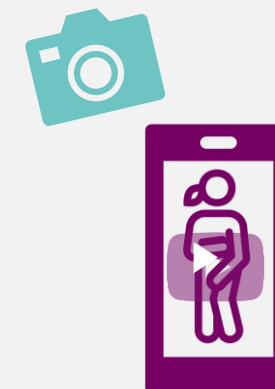
Problematisch social media gebruik

Problematisch gamen

Sexting

Heeft in de afgelopen 6 maanden een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf aan iemand anders gestuurd

Sexting kan nare gevolgen hebben die jongeren niet altijd kunnen overzien. Op [sense.info](#) kunnen jongeren terecht voor hulp en ondersteuning rondom dit onderwerp.

Verskil tussen jongens en meisjes

Meisjes hebben vaker een hoog risico op problematisch gebruik van social media dan jongens. Jongens ervaren daarentegen vaker problemen door gamen. **39%** van de jongens in de gemeente geeft aan elke dag te gamen, tegenover **18%** van de meisjes.

Voldoende bewegen tijdens de lockdowns uitdaging voor jongeren?

[Het advies](#) voor jongeren is om elke dag minimaal een uur te bewegen. Niet alleen sporten bij een club, maar ook bewegen buiten clubverband, zoals skaten, kranten bezorgen of naar school fietsen, telt mee. Door de coronacrisis werden veel sportclubs tijdelijk gesloten en vonden veel activiteiten, waaronder het volgen van onderwijs, digitaal plaats. Het werd daardoor belangrijker om op eigen initiatief en in de eigen buurt mogelijkheden te vinden om te bewegen.

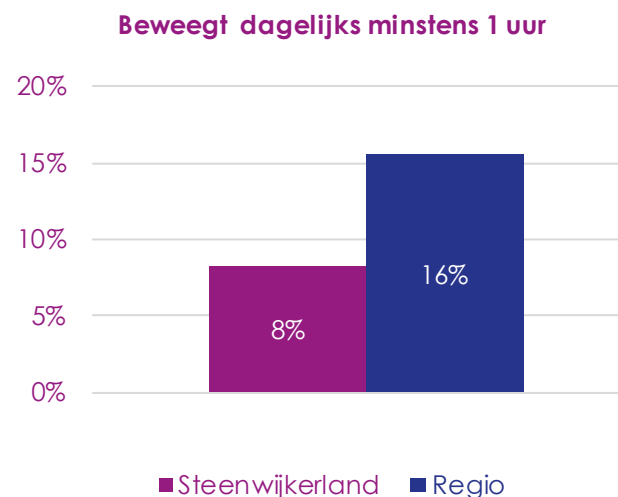
Tijdens de lockdown:

Vond het gemakkelijk om in de buurt te sporten/bewegen. Er is daarbij wel verschil naar onderwijssoort:

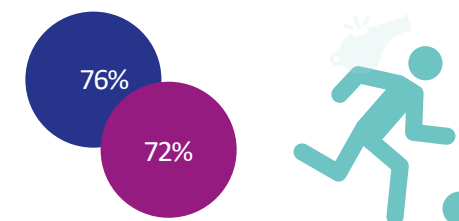
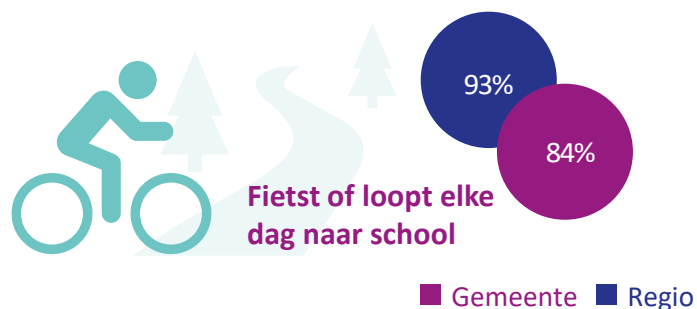
	Steenwijkerland	Regio
Vmbo	49%	46%
Havo/vwo	34%	53%

Meerderheid jongeren sport en beweegt

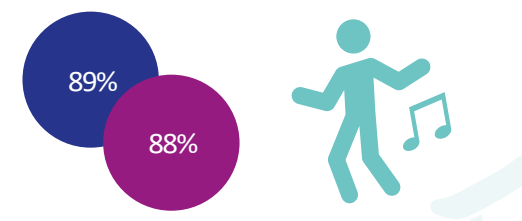

Vergelijking met de regio:

In vergelijking met de regio bewegen minder jongeren in de gemeente Steenwijkerland dagelijks minstens 1 uur, sporten minder jongeren wekelijks bij een club of vereniging en gaan ze minder vaak op de fiets of lopend naar school.

Sport wekelijks bij een club, vereniging of sportschool

Wekelijks actief in de vrije tijd

■ Gemeente ■ Regio

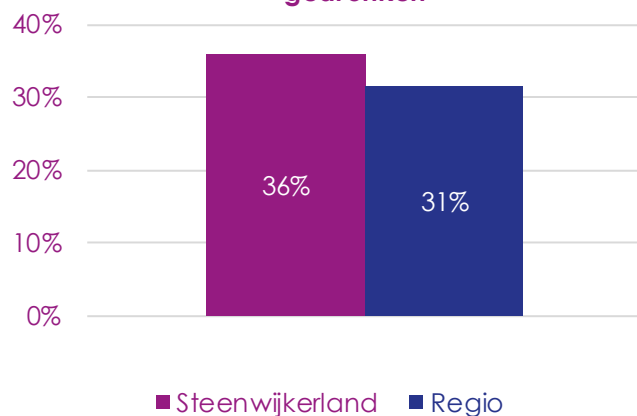
Jongeren op havo/vwo actiever

Jongeren op havo/vwo zijn actiever dan jongeren op het vmbo. Op havo/vwo bewegen meer jongeren wekelijks in de vrije tijd. Ook sporten ze vaker wekelijks bij een club of sportschool (**81%**) dan jongeren op het vmbo (**66%**).

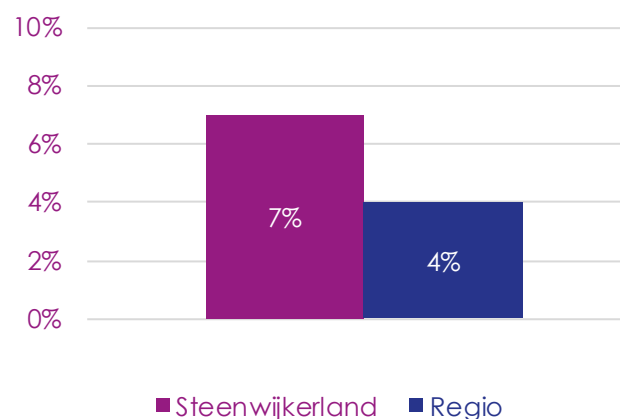
Alcoholgebruik en roken

Heeft afgelopen 4 weken alcohol gedronken

Rookt tenminste wekelijks

Binge drinken (afgelopen 4 weken)

	Gemeente	Regio
Klas 2	12%	9%
Klas 4	41%	33%

Dronken / aangeschoten (afgelopen 4 weken)

	Gemeente	Regio
Klas 2	7%	4%
Klas 4	28%	24%

Vergelijking met de regio

In de gemeente Steenwijkerland (28%) hebben meer jongeren aan binge drinken gedaan dan in de regio (22%).

Softdrugs

Ooit wiet of hasj gebruikt

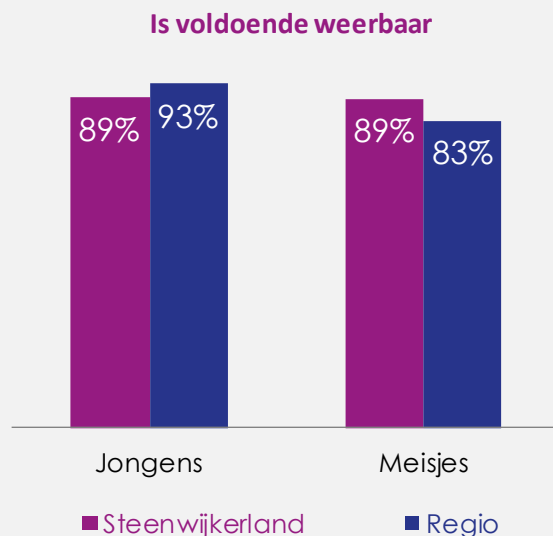
	Steenwijkerland	Regio
Klas 2	2%	1%
Klas 4	8%	10%

Op weg naar NIX18 en Rookvrije Generatie

Hoe kunnen we samen voorkomen dat jongeren onder de 18 roken en drinken?

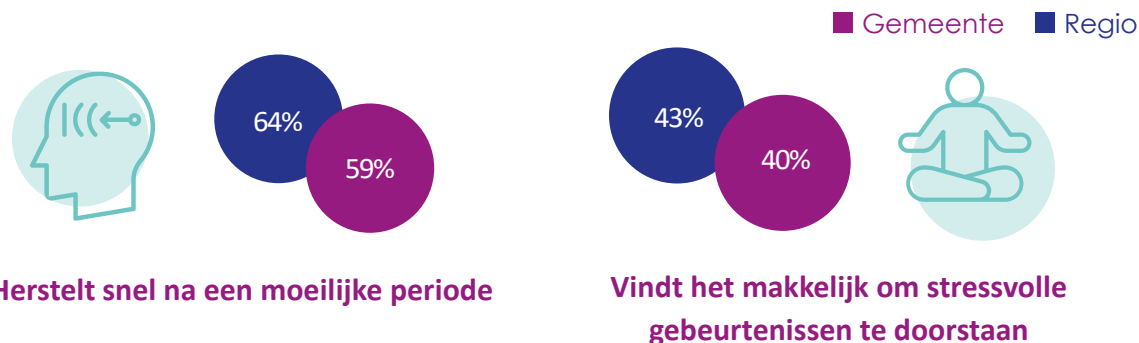
Op www.nix18 en www.rookvrijegeneratie.nl vindt u tips & trics voor jongeren en hun ouders. Naast de laatste onderzoeken en weetjes, vindt u hier ook inspirerende voorbeelden, vlogs en acties. Hoe zorg je bijvoorbeeld voor het naleven van het rookvrije schoolterrein? Of hoe kunnen ouders elkaar inspireren bij het maken én volhouden van de NIX-afpraak? En hoe organiseer je een leuk FRIS (school)feest? Door gezamenlijke inspanning kunnen we de dalende trend in roken en drinken onder jongeren vasthouden en verder doorzetten!

Jongens zijn vaker weerbaar dan meisjes

Weerbaarheid is de basis voor een goede psychische gezondheid. Weerbare jongeren hebben zelfvertrouwen en kunnen goed voor zichzelf opkomen, met respect voor anderen. Zij kunnen ook, al dan niet na een periode van experimenteren, gezonde keuzes maken ten aanzien van de eigen leefstijl.

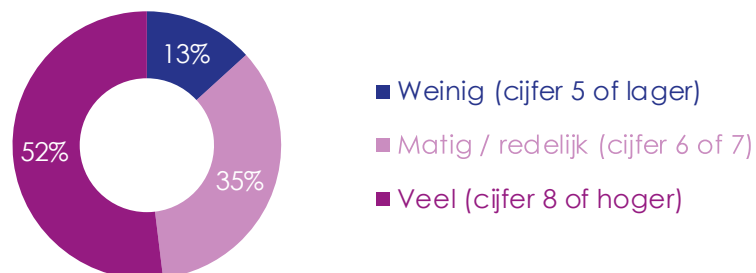
Vergroten veerkracht belangrijk om impact coronacrisis te beperken

Naast de aandacht voor mogelijke (mentale) gezondheidsproblemen die jongeren kunnen ervaren door de coronacrisis, is het belangrijk om samen met hen te kijken naar mogelijke oplossingen. Het concept van [positieve gezondheid](#) biedt daarvoor aanknopingspunten. Door met jongeren hierover in gesprek te gaan, wordt duidelijk waar hun kracht zit en wat hen helpt om sterker uit een stressvolle of moeilijke periode te komen. Het is belangrijk om de **veerkracht** van jongeren te stimuleren, op een manier die aansluit bij hun belevingswereld.

Ondanks de coronacrisis hebben veel jongeren vertrouwen in de toekomst

Vertrouwen in de toekomst

Colofon

Uitgave: GGD IJsselland, 2022.

Onderzoek uitgevoerd door: team Beleidsadvies en Onderzoek
GGD IJsselland

Kijk voor meer informatie over dit onderzoek en ander onderzoek
op: www.ijssellandscan.nl.

Voor vragen over deze monitor kunt u mailen naar het team
Beleidsadvies en Onderzoek van GGD IJsselland:
onderzoek@ggdijselland.nl.